

Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405, 8002 Bodø

Oslo, 14. november 2021

Deres ref: 2020/2039

Hørings svar - Forslag om vern av skog på Statskog SF sin grunn i Hemnes, Vefsn, Grane og Hattfjell kommuner

WWF støtter opprettelse av de foreslåtte verneområdene på Statskog SF sin grunn i Nordland. Alle skogområdene har store naturverdier, med blant annet en rekke uvanlige og truede arter og naturtyper, som det er særlig viktig å bevare. WWF forventer derfor at hele pakken med foreslåtte områder vernes og aksepterer ikke at enkeltområder eller deler av slike tas ut.

Nordland er i norsk sammenheng spennende med hensyn på naturmangfoldet i skog. Selv om det meste av gammelskogene i Nordland har blitt flatehogd i nyere tid, finnes det fremdeles små rester av nasjonalt og internasjonalt verneverdige skoger, med et unikt artsmangfold. Og disse er det derfor desto viktigere at vi klarer å bevare. Her finner man arter som ikke tidligere er påvist i Norge, Norden, eller Europa, endog nye arter for vitenskapen. I tillegg finnes det truede og sjeldne skogtyper. Ingen andre steder på statsgrunn i Norge har man like store naturverdier, men det haster med å beskytte disse store verdiene – om de ikke vernes mister vi dem, kanskje for alltid.

Statsforvalteren viser til at bakgrunnen for verneprosessen for statsgrunn på Helgeland er følgende merknad fra Stortingets innstilling til Klima- og miljødepartementet sitt budsjett for 2016 ([Innst. 9S \(2015-2016\)](#)): «*Flertallet mener at skogvern er viktig og viser til budsjettavtalen hvor det er enighet om at regjeringen skal sørge for en gjennomgang av Statskog SFs ordinære skogeierdommer for verneverdig skog, og legge til rette for at verneverdig skog i deres eie kan vernes etter naturmangfoldloven*». Stortinget har slik sett lagt klare og bindende føringer og vedtak om bruk av skog på Statskogs grunn for å øke skogvernet i Norge. Og det er i Nordland vi finner de store og unike naturverdiene i skog på Statskogs grunn, noe som gjør det både viktig og logisk å bevare de unike skogene som finnes der.

Flere rødlistede naturtyper

Nordland er det viktigste fylket i landet med tanke på den truede naturtypen kalkgranskog (oppført som sårbar på norsk rødliste for naturtyper), og har slik sett et spesielt ansvar for å ta vare på slik skog. Det er ingen andre steder i Norge man på statsgrunn har mulighet til å sikre denne truede naturtypen. En lang rekke internasjonalt sjeldne og truede rødlistearter finnes i slike skoger. I tillegg inneholder fem av de foreslåtte verneområdene partier med boreal regnskog. Dette er en truet naturtype, oppført som sårbar på norsk rødliste for naturtyper, hvor Norge har internasjonalt ansvar for å bevare denne skogtypen.

Spesielle skogutforminger

Men det er ikke bare forekomsten av rødlistede naturtyper som er viktig å bevare, også landskapsutforminger i regionen teller for å bevare disse skogene. Eksempelvis opptrer gammel

furuskog stedvis i mosaikk med myr, herunder rikmyrer, samt gammel granskog. Bevaring av slike mosaikker har inntil nylig fått liten oppmerksomhet i Norge, mens man [i Sverige i en rekke år har prioritert vern av slike områder](#), blant annet fordi artsmangfoldet er stort grunnet mange overgangssoner mellom skog og myr. Ett eksempel på ett stort og verdifullt område hvor slike overgangssoner finnes, er den foreslåtte utvidelsen av Danielåsen (i Grane kommune).

Foreslåtte verneområder utfyller godt manglene i skogvernet

De foreslåtte områdene vil alle bidra til å fylle opp mangler ved norsk skogvern. Flere lokaliteter inneholder partier med lavereliggende skog, i tillegg til at flere av de foreslåtte utvidelsene vil bidra til bevaring av større, sammenhengende områder med verdifull skog, eksempelvis Danielåsen og Holmvassdalen.

Spesifikke kommentarer til noen av de konkrete verneområdeforslagene

Lokalitet 3: Breiskardet

På lokaliteten har det til nå blitt påvist minst 19 rødlistede arter lav, og trolig vil antallet øke når den nye rødlista for arter blir lansert 24. november. Funnene som er gjort av oresinoberlav, oppført som sterkt truet (EN) på norsk rødliste for arter, er et godt eksempel på at skog på statlig grunn i Nordland er av nasjonal betydning med hensyn på naturverdier, gjennom å inneha levesteder for mange krevende og rødlistede arter. Oresinoberlav finnes i boreal regnskog med lauvskog, og særlig Grane kommune har et nasjonalt ansvar for arten. I Breiskardet-Båtskardet (samt Drevja, utenfor Statskog-grunn) finnes de største forekomstene i landet og Europa, og dette medfører at forekomstene på Statskog i Nordland også er viktige i en internasjonal sammenheng.

Lokalitet 4: Danielåsen utvidelse

Området med Danielåsen inneholder en rekke sjeldne og uvanlige arter fra ulike artsgrupper. Det er blant annet funnet en rekke sjeldne insekter. Det kanskje mest spesielle funnet er av bredhodekamelhalsflue, som i Norge kun er funnet to steder i Danielåsen-traktene og ett funn utenfor dette området. Arten er tilknyttet gammel furuskog, og sikring av leveområdet vil være viktig i nasjonal sammenheng. Billen *Corticaria polyperi* (nær truet på norsk rødliste for arter 2015) ble funnet i området i 2018, og dette er kun det andre funnet i Nord-Norge, og det første funnet på over 100 år. I tillegg huser den foreslåtte utvidelsen det eneste funnet i Skandinavia av skorpelaven *Lecidea subhumida* (Holien & Palice 2018). Denne er ikke rødlistevurdert, men den vil sannsynligvis gå inn på rødlista for arter i høy trusselkategori grunnet at voksesubstratet er i tilbakegang og at arten er fåtallig internasjonalt.

For øvrig er vi kjent med at det i dag går en scooterløype gjennom deler av den foreslåtte utvidelsen. Gitt vern av utvidelsen må traséen legges utenom det framtidige verneområdet.

Lokalitet 5: Grytåvatnet

I forbindelse med kartlegging ble en spesiell sopp funnet på ei stående død furu i den gamle furuskogen innerst i Grytådalen. Dette funnet, av soppen *Coniomyces nassensis*, er det første kjente funnet fra Europa.

Lokalitet 6: Holmvassdalen utvidelse

I den foreslåtte utvidelsen av verneområdet i Holmvassdalen har man nylig påvist et grantre som er minst 370 år gammelt. Dette er kanskje det eldste dokumenterte grantreet i Nord-Norge, og enda et bevis på de store naturverdiene som fremdeles finnes her. Et annet spennende funn herfra er av den sjeldne løpebillen *Elaphrus uliginosus*, oppført som sterkt truet på norsk rødliste for arter.

Lokalitet 9: Litlfjellet

Enkelte rødlistearter er i Norge kun kjent fra disse aktuelle verneområdene, og noen endog kun her i hele verden. Den gamle granskogen på vestsida av Litlfjellet har stor verdi som leveområde for 3-4 virkelig sjeldne lavarter, der to av disse har få eller ingen andre kjente forekomster i verden. Dette gjelder blant annet den nylig beskrevne arten *Pertusaria maccroryae*, samt *Miriquidica majae*, en annen art ny for vitenskapen. I tillegg er det potensiale for å finne enda flere sjeldne og truede arter, spesielt av sopp.

Lokalitet 11: Mikkelfjordmoen

Laven *Cliostomum piceicola* har blitt registrert i fuktig skog på denne lokaliteten, i tillegg til i den foreslåtte utvidelsen av Holmvassdalen. Norge har et internasjonalt ansvar for å sikre leveområdene til arten, som ut over 8 områder i Nord-Trøndelag og Nordland kun er funnet på én lokalitet i Sverige og én i Russland.

Vern av de foreslåtte skogområdene vil ha få konsekvenser for treindustrien

WWF er klar over at deler av skognæringen stiller seg negative til skogvern i Nordland, og argumenterer for at vern vil gå ut over lønnsomheten. Dette er en analyse preget av mangelfulle argumenter som vi stiller oss kritisk til.

I en internasjonal [rapport som ble lagt fram i fjor havnet Norge helt på bunn](#) når det gjaldt i hvilken grad økonomien var sirkulær, svært lite av ressursene vi forbrukte ble ført tilbake i kretsløpet. I Norge trenger vi derfor å styrke sirkulærøkonomien i møte med natur- og klimakrisa, og dette gjelder i høyeste grad knyttet til forbruket av trebaserte produkter. Dette harmoniserer også godt med det regjeringen har framhevet i [Hurdalsplattformen](#) under kapittelet om skog, at man ønsker å; "Leggje til rette for at det blir bygd anlegg for gjenvinning av brukt tremateriale frå bygg, som sikrar at materialet kan brukast til nye industriprodukt for å auke sysselsettinga og verdiskapinga". Vi ser også at bedrifter ønsker å satse mer sirkulært, og ifølge et [oppslag i Fagpressenytt 21. oktober](#) i år, har bedriften Arbor i Hattfjelldal satt seg som mål å bruke hele 70 prosent gjenvunnet materiale i sin produksjon. Dette er svært lovende signaler, og viser at det ikke er behov for å flatehogge gammelskoger med unike naturverdier for å produsere trebaserte produkter. I tillegg finnes det mange bestand i fylket med fremmede treslag (spesielt sitkagran/lutzgran) som vil kunne gjøre samme nytten i denne typen treindustri, og det vil være en vinn-vinn situasjon da de samme fremmede treslagene skaper utfordringer for natur, friluftsliv og kulturlandskap langs kysten. Det er ellers mye tømmer tilgjengelig i Nordland på lokaliteter uten særlige naturverdier, og store mengder sagtømmer fra sendes også ut av fylket, så det er ikke snakk om noen mangel på virke i regionen. Bedrifter som i 2021 ønsker å basere sin drift på tømmer fra verneverdig skog, kan ikke sies å være bærekraftige, hverken samfunnsøkonomisk eller bedriftsøkonomisk, hverken innenfor miljøbevisste marked i Norge eller i utlandet.

Store deler av de aktuelle verneområdene er ikke tilgjengelige for skogbruket

Store deler av de aktuelle områdene er uansett ikke drivverdige da de er avsatt som nøkkelbiotoper. Dette omfatter A-lokaliteter hvor man ifølge sertifiseringen ikke kan hogge, det finnes mange trua arter (med buffersoner rundt funnene) hvor man etter sertifiseringen ikke kan hogge, det er store areal med kantskog mot myrer og vann og elver man ikke kan hogge, det er i tillegg næringsmessig mye dårlig tømmer i og med at kalkskog har høy andel råte. I tillegg er det lange driftsavstander og lav lønnsomhet på hogst i mange av områdene - de er langt unna vei, ligger på andre siden av store vassdrag osv.

Vennlig hilsen
for WWF Verdens naturfond

(sign.)
Sverre Lundemo
Seniorrådgiver, naturmangfold